

Siemens AS (29.10.1998)

Tariffrådet for elektrofagene
v/formann Leif Olsen
Buskerud Elektroforretning
Øvre Storgt. 4-6
3018 DRAMMEN

AD TARIFFRÅDSAK MELLOM PARTENE NEKF - NELFO VEDRØRENDE UENIGHET I BEDRIFTEN SIEMENS OSLO - AKKORDTARIFFENS POS. 155 PÅ ANLEGGET
KIELLAND EGRSUND

Saken har sin bakgrunn i uenighetsprotokoller datert 16. januar 1997 og 26. juni s.å. Saken har vært til behandling 2 ganger mellom NEKF og NELFO. Den første behandlingen resulterte i en enighetsprotokoll av 30. mai 1997. Den andre behandlingen resulterte i uenighetsprotokoll som ligger til grunn for tariffrådets behandling.

I nærværende sak ble Tariffrådet enig om at saken skulle behandles på særskilt møte i Skien mandag 21. september 1998 under ledelse av tilkalt oppmann, sorenskriver Stein Husby. Under møtet i Skien møtte fra NEKF: Terje Aaberg og Leif Olsen. Fra NELFO møtte: Torbjørn Sten, Ingar Tukun og Roar Christiansen. Under Tariffrådets behandling ble det ikke oppnådd enighet om noen avgjørelse.

I brev av 22. september 1998 til NEKF og NELFO skrev oppmannen følgende:

"Jeg viser til møtet i Tariffrådet i Skien 21. september d.å.

I møtet ble det enighet om at undertegnede skal treffe en voldgiftsavgjørelse vedrørende det tolkningsspørsmål partene er uenige om. Det ble videre oppnådd enighet om at partene gis en frist på 14 dager med å inngi hvert sitt skriftlige innlegg. Under møtet anmodet jeg partene om å sende direkte gjenpart til den annen part. Dersom partene har ytterligere bemerkninger til den annen parts innlegg, må dette komme nokså umiddelbart."

Kort om saksforholdet:

Arbeidet på det aktuelle anlegg startet 29. november 1996 og ble sluttført 4. juli 1997. Anlegget Egersund omformerstasjon er et høyspent anlegg, også kalt Kielland-anlegget Egersund.

16. januar 1997 ble det avholdt forhandlingsmøte på bedriften, hvor anleggsavtaler var ett av de temaer som ble tatt opp.

I protokollen heter det:

"Det opplyses fra de tillitsvalgte at det foregår en del "grums" i forhold til de lønssystemer som gjelder hos oss. Ledelsen opplyser at alle saksbehandlere er orientert om hvilke lønssystemer som gjelder og vil ta dette forhold opp videre.

For øvrig:

Ledelsen har det syn at det generelt på anlegg skal benyttes ett av de to lønssystemer de mener gjelder hos oss, og at det for arbeider som er nevnt under pkt. 155 i akkordtariffen vedrørende høyspentarbeid, skal benyttes personlig fastlønnsavtale.

Dette er montørklubben uenig i, og partene er derfor enige om at dette sendes inn som en uenighet til NEKF og NELFO."

I møte mellom partene NELFO og NEKF 30. mai 1997 ble tvist ved Siemens Oslo, akkordtariffens pos. 155 behandlet. Det fremgår av protokollen at det ble oppnådd enighet om følgende:

"NELFO og NEKF er enige om at akkordtariffens pos. 155 - Spesielle bestemmelser for høyspentanlegg - instrumenteringsanlegg - tavlemontasje på eget verksted er slik å forstå at denne type arbeid skal være grunnlag for avtaler på bedriftene. Bakgrunnen for bestemmelsen er at akkordtariffen på slike arbeider ikke kan brukes eller er uegnet. Avtalene skal inngås på fritt grunnlag, det vises til akkordtariffens kommentarer til pos. 155."

I nytt forhandlingsmøte på bedriften 25. juni s.å. ble det ikke oppnådd enighet vedrørende pkt. 4 - hvilket er benevnt "§ 155- avtaler".

I protokollatet heter det:

"Ledelsens syn:

Med utgangspunkt i protokoll fra NEKF og NELFO datert 30. mai 1997, mener ledelsen at de håndterer dette riktig ved å tilby personlig fast lønn. De mener videre at et alternativ kan være å drøfte en produktivitetsavtale på det enkelte fremtidige oppdrag. For anlegget Egersund omformerstasjon har bedriften tilbudt personlig fastlønn (se rapport fra møtet 16. januar 1997 pkt. 2). Dette anlegget er nå på det nærmeste ferdig, og det vil for dette anlegget være uaktuelt å gå inn på noen annen form for avlønning.

Montørklubbens syn:

Denne uenighet dreier seg om bedriftens tilbud for Kielland-anlegget. Til tross for oppnådd enighet mellom NEKF og NELFO 30.05.97, som stadfester at det for slike anlegg skal treffes avtaler på fritt grunnlag, hevder bedriften at det er § 3 E (personlig fastlønn) som er eneste alternativ på dette anlegget. Montørklubben aksepterer ikke at bedriften her hindrer en tariffbestemmelse og derved den frie rett etter § 155. Montørklubben krever derfor at det for dette anlegg utbetales en akkord lik andre avtaler i Siemens og konkurrerende firmaer. Prosenten settes til 40, tilsvarende kr 137,- pr. montørtime.

Kravet for Kielland blir der 10.779 timer å kr 137,- til fordeling på anlegget. Spesifikk beregning vedlegges for den enkelte montør."

Saken ble på ny behandlet mellom partene NELFO og NEKF i møte 15. september 1997. I protokollen heter det:

"NEKF's syn:

Det vises til enighetsprotokoll mellom partene av 30. mai 1997 som omhandler det samme forholdet ved bedriften.

I forhold til denne enigheten er partene NELFO og NEKF enige om at denne type arbeid skal være grunnlag for avtaler på bedriften, etter frie forhandlinger. Videre at grunnlaget for dette er at akkordtariffen ikke kan brukes eller er uegnet for denne typer arbeid.

Avtaler på bedriften må etter NEKF's syn derfor bygge på at man skal ha en betaling for denne type arbeider som står i forhold til akkordfortjenesten generelt på bedriften. Videre forutsetter akkordtariffen at deltakerne i et akkordlag har lik fortjeneste.

Som en følge av ovenstående kan ikke bedriftens påstand om at den enkeltes personlige fastlønn fastsatt gjennom § 3 E i landsoverenskomsten legges til grunn.

NEKF krever at gjennomsnittlig akkordfortjeneste ved bedriften benyttes som avlønning.

NELFO's syn:

NELFO er av den oppfatning at dersom partene ikke kommer til enighet om en eller annen form for bonus/prestasjonslønn vil tilbakefallsreglen være fastlønn § 3 E. Vårt syn vil etter vår oppfatning styrkes ytterligere da partene ikke har forhandlet om dette i forkant."

Tariff rådet for elektrofagene behandlet saken på møte i Skien 21.september 1998 - dog uten at Tariffrådets medlemmer kom til noen enighet.

NEKF har i all korthet gjort gjeldende:

Saken har vært til behandling to ganger mellom NEKF og NELFO. Den første behandlingen som resulterte i en enighetsprotokoll av den 30. mai 1997. Den andre behandlingen resulterte i uenighetsprotokollen som ligger til grunn for tariffrådets behandling er datert den 15. september 1997. Når man ser de to uenighetsprotokollene fra bedriften (16.1.97 og 26.6.97) i sammenheng, er det etter NEKF's oppfatning klart at det er det aktuelle anlegget som ligger til grunn for den første protokollen på bedriften.

Arbeidet på anlegget startet den 29. november 1996 (se saksbeskrivelse i protokoll av den 15.9.97). Saken ble behandlet første gang i bedriftens forhandlingsutvalg den 16. januar 1997. I forhold til dette må akkordtaker svært raskt ha tatt opp spørsmålet om avlønning med sine nærmeste overordnede. Når de ikke ble enige vil den videre prosedyren normalt være at han tar dette opp med de tillitsvalgte, som igjen forsøker å få løst saken på bedriften uten at formelle møter gjennomføres. Først når dette ikke går, reiser klubben krav om forhandlingsmøte. Forhandlingsmøte ble gjennomført den 16. januar 1997. Sett i forhold til at man i denne perioden har jul og nyttår, er dette en rask behandling på bedriften og godt innenfor det normale. I tillegg viser vi til at akkordtariffen i pos 115.15 slår fast at det er bedriftens oppgave å legge fram en akkordseddel sammen med arbeidsordren.

Det er NEKF's syn at krav om å arbeide akkord er reist ved oppstart av arbeidet, og at akkordtariffen for denne typen arbeider forutsetter at man skal inngå avtaler i hht. post. 155.

Grunnlag i akkordtariffen:

Den aktuelle bestemmelsen i akkordtariffen pos 115 er en unntaksbestemmelse i akkordtariffen. Den må sees i sammenheng med bestemmelsen i post. 110.11. I pos. 110.11 fremkommer det hvilke forutsetninger som ligger til grunn for å bruke akkordtariffen og prislista, partene sikrer seg gjensidig mot urimeligheter og behandlingsform i tilfellet uenighet om prisene. Pos 155 er en bestemmelse hvor partene har innsett at prislista kan virke urimelig eller ikke kan brukes. På denne bakgrunn har partene vært enige om å innføre bestemmelsen i pos. 155 og forutsagt at partene lokalt i hvert enkelt tilfelle på fritt grunnlag må forhandle seg frem til en avtale med bakgrunn i bestemmelsen i pos. 155.

Generelt i akkordtariffen ligger det til grunn at alle som deltar i akkord skal ha samme timelønn beregnet ut i fra sin grunnlønn i § 3A; Dette fremkommer i pos. 150.50 og er sett i fra NEKF sin side et viktig prinsipp.

Sett i forhold til denne konkrete saken betyr dette etter NEKF's oppfatning at man ikke kan legge personlig lønn avtalt ihht § 3E i Landsoverenskomsten til grunn for avlønning. Partene er enige om at denne type arbeider skal være grunnlag for avtaler på bedriftene i hht. pos. 155. Dette fremkommer også i enighetsprotokoll mellom partene i protokoll av 30. mai 1997.

Sett i forhold til denne konkrete saken betyr dette etter NEKF's oppfatning at man ikke kan legge personlig lønn avtalt ihht § 3E i Landsoverenskomsten til grunn for avlønning. Partene er enige om at denne type arbeider skal være grunnlag for avtaler på bedriftene i hht. pos. 155. Dette fremkommer også i enighetsprotokoll mellom partene i protokoll av 30. mai 1997.

Verken Landsoverenskomsten eller akkordtariffen for landbasert virksomhet, eller for den sakens skyld noen annen tariffavtale mellom NELFO og NEKF har som prinsipp at en eventuell uenighet om forutsetningene for å praktisere et produktivitetslønnssystem skal resultere i at tilbakefall til fastlønnbestemmelsene i Landsoverenskomsten § 3E.

En slik regel vil det heller ikke være aktuelt fra NEKF-s side å innføre, da den ville resultere i et sterkt press for å unngå bruk av akkord og produktivitetssystemene. NELFO har tidligere i forbindelse med tarifforandlinger reist krav om at den personlige fastlønte skal være tilbakefallsregelen dersom man ikke oppnår enighet om å arbeide akkord. Kravet ble blankt avvist fra NEKF's side. Det er derfor et viktig prinsipp sette fra NEKF sin side at uenighet om forutsetningene for en avtale i hht. Akkordtariffens pos. 155 ikke kan resultere i at tilbakefallsregelen blir fastlønnsavtalen i den enkelte bedrift.

NEKF's påstand:

Med bakgrunn i ovenstående fastholder NEKF at denne saken må løses med bakgrunn i akkordtariffens bestemmelser 110.11 og 155. Når man på bedriften ikke har kommet til enighet om avlønning i hht. pos. 155 må tariffrådet fastsette en betaling slik det er fastsatt i pos. 110.11. Da dette er en sak i hht. akkordtariffen for landbasert virksomhet må en avlønning stå i forhold til hva arbeidstakerne kunne forvente å tjene dersom akkordprislister kunne ha blitt brukt. Det er derfor naturlig å se på hva en gjennomsnittlig akkordfortjeneste er på bedriften.

NEKF krever at det fattes en avgjørelse hvor gjennomsnittlig akkordfortjeneste ved Siemens Oslo legges til grunn for avlønning i denne saken."

NELFO har gjort gjeldende:

I vår bransje er det tre forskjellige lønssystemer partene kan bli enige om:

1. Det kan avtales fastlønn ihht. § 3 E
2. Det kan avtales produktivitetslønn ihht. § 4 A som er akkordtariffen for land.
3. Det kan settes opp en avtale etter § 4 B som er en bedriftsavtale for produktivitetslønn - landbasert virksomhet.

Når vi som i nevnte tilfelle er enige om at akkordtariffen ikke kan anvendes, jfr. protokoll av 30.05.97, har bedriften overfor sin klubb forsøkt å ta i bruk en bedriftsavtale for produktivitetslønn § 4 B uten å lykkes. Da er NELFO av den oppfatning at tilbakefallsregel må være fastlønn § 3 E. (For å presisere videre mener vi at det er den personlige lønnen bedriften har avtale med vedkommende som skal gjelde) .

Vi vil også bemerke at det i voldgiftsavgjørelse som ble tatt 27.06.91 vedrørende anlegg Galleri Oslo M ble uttalt på side 11:

"Det skal innledningsvis bemerkes at utgangspunktet vil være at begge parter er bundet av en avtale om akkordavlønning. Dette er et forhold som skal avklares før arbeidet påbegynnes, jfr. kommentaren til akkordtariffens pkt. 110-11. Avlønningsform er derfor et forhold som partene normalt har avtalt på forhånd og som partene skal kunne innordne seg i tillit til."

At NEKF argumenterer for at det skal være en automatikk i vise til tidligere inngåtte avtaler på tidligere anlegg, er etter NELFO's oppfatning helt irrelevant da dette aldri har vært praksis i vårt

tariffområde.

Avtalene som gjøres på det enkelte anlegg, er spesielt tilpasset for disse anlegg og kan ikke automatisk overføres til andre anlegg."

Oppmannen skal bemerke:

Innen det aktuelle tariffområdet er det 3 aktuelle Avlønningssystemer:

- a. Fastlønn, jfr. Landsoverenskomsten § 3.
- b. Produktivitet s lønn ihht. avtale, jfr. § 4 A i akkordtariffen for land.
- c. Egen avtale etter akkordtariffene § 4 B - bedriftsavtale for produktivitetslønn.

Det er i nærværende sak omforent mellom partene at akkordtariffens § 4 A er uegnet. Etter dette står man således tilbake med alternativene a og c ovenfor.

Oppmannen konstaterer videre at intet ble avtalt vedrørende avlønningsform før arbeidet ble igangsatt 29. november 1996. Det fremgår videre av protokollen fra forhandlingsmøtet 16. januar 1997 at bedriften fremsatte tilbud om personlig fastlønn i henhold til Landsoverenskomstens § 3 E. Bedriften har videre gjentatte ganger tilbudt rammeavtalen i akkordtariffens § 4 B, men klubben har sagt nei til denne avlønningsform. Situasjonen er således at NEKF ikke ønsker noen av de tarifferte produktivitetsavlønningssystemer.

Akkordtariffens pos. 155 - Spesielle bestemmelser for høyspentarbeid, fastslår at for nevnte arbeid som varer utover 40 timer, kan det treffes særskilt avtale på bedriften. I begrepet "særskilt avtale" ligger det at en kan avtale akkord, eller en eller annen form for bonus/prestasjonslønn. Avtalen innebærer i prinsippet at en på bedriftsplan kan avtale den betalingsform en finner mest hensiktsmessig.

Det er da også dette som - etter oppmannens mening - er innholdet i enighetsprotokollen av 30. mai 1997 mellom NEKF og NELFO. Oppmannen vil videre tilføye at verken nevnte enighetsprotokoll eller teksten i akkordtariffens pos. 155 kan utlegges slik at det skal inngås avtale som nevnt. Poenget er at slik avtale er ett av flere avlønningalternativ. Det hadde derfor vært mest korrekt i enighetsprotokollen å skrive kan i stedet for skal. Det er åpenbart at fast lønssystemet ikke ekskluderes for om man kan inngå annen avtale.

Som nevnt ovenfor er det i nærværende sak ikke avtalt noe vedrørende betalingsformen før arbeidet ble igangsatt - og heller ikke i ettertid.

Det er i tidligere praksis fra Tariffrådet fastslått at spørsmålet om avlønningsforhold skal klarlegges før arbeidets igangsettelse, jfr. kommentaren til akkordtariffens punkt 110-11. Poenget er at begge parter skal kunne innordne seg i tillit til den avlønningsform som blir avtalt på forhånd. Akkordtariffens pos. 155 er i og for seg ikke til hinder for at man i ettertid også kan inngå avtale om den betalingsform som partene finner mest hensiktsmessig, men dette forutsetter at begge parter blir enige. Oppmannen ser det videre slik at dersom man i forkant ikke blir enig om noen av produktivitetsavlønningene (b og c ovenfor) eller hensiktsmessig betalingsform i henhold til akkordtariffens pos. 155, må partene falle tilbake på det tarifferte fastlønnssystem i henhold til Landsoverenskomstens § 3 E. Oppmannen er oppmerksom på at dette innebærer at avlønningen blir forskjellig for de respektive arbeidstakere sammenholdt med situasjonen hvor det avtales akkord, hvor det generelt ligger i akkordtariffen at alle som deltar i denne skal ha samme timelønn beregnet ut i fra sin grunnlønn i § 3 A. Men i foreliggende sak er det ikke inngått noen forhåndsavtale akkord/bonusavlønning, og arbeidstakerne løper da den risiko at er

henvist til det tarifferte fastlønnssystem dersom arbeidsgiver ettertid ikke aksepterer det forslag til avlønning som arbeidstakerne fremsetter. Tariff systemet er imidlertid slik at ligger i arbeidstakernes makt - i forkant av arbeidets igangsettelse - å fremtvinge en akkordavtale eller avtale i hht. pos. 155 hvor man ser seg tjent med det.

I nærværende sak må det også helt klarligvis fastslås at det i forkant ikke foreligger noen avtale, og NEKFs anførsel i prosesskrivet av 9. oktober 1998 om at det må anses tilstrekkelig at arbeidstakerne har tatt opp spørsmålet i forhandlingsmøtet 16. januar 1997 kan etter oppmannens oppfatning ikke være holdbart.

Oppmannen mener videre at det nå ikke tilligger Tariffrådet å fastsette en betaling i hht. akkordtariff ens pos. 110.11. Dette forutsetter at det har foreligget en forutgående avtale om akkord - hvilket ikke er situasjonen i denne sak.

Under den muntlige forhandling har spørsmålet om hva som vil være "tilbakefallsregelen" vårt undergitt grundig behandling fra hver av sidene. I den forbindelse har også Tariffrådets sak av 27. juni 1991 vedrørende Oslo M vært trukket inn. I nevnte sak var det inngått et akkordoppdrag ved Oslo M, men dette ble satt til side. Oppmannen (den samme som i nærværende sak) trakk den gang ikke den konsekvens av tilsidesettelsen av akkordseddelen at dette nødvendigvis førte til at avlønningen skulle settes lik tariffert timelønn. Nevnte saksforhold er imidlertid forskjellig fra nærværende, idet man i Oslo M-saken på forhånd hadde avtalt akke men denne ble satt til side da riktigheten av akkordseddelen ble trukket i tvil. I en situasjon hvor man på forhånd har avtalt akkord er det således ikke gitt at man ender opp med tariffert timelønn dersom akkorden underkjennes, idet partene i nevnte sak neppe ville akseptert annet enn akkordavlønning, og i den marked og arbeidssituasjon som hersket i 1987 ville bedriften måttet ga på en slik avlønningsform, selv om den ikke hadde hatt noe ønske dette.

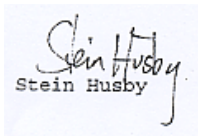
Ved fastsettelsen av "flat timelønn" var det naturlig å se hen til forventningen til akkordfortjeneste.

I nærværende sak - hvor det således ikke foreligger noen forhåndsavtale - er en imidlertid henvist til tilbakefallsregelen om fastlønn.

Etter dette gis NELFO medhold i sitt syn. Oppmannen er for øvrig enig i det NELFO uttaler i protokollen av 15. september 1997.

SLUTNING:

Avlønnen for anlegget Kielland Egersund utført i perioden 29. november 1996 - 4. juli 1997 skjer i henhold til Landsoverenskomstens § 3 E.

Stein Husby

Gjenpart:

NEKF v/Jan Aasarmoen, Youngsgt. 11, 0181 Oslo.

NELFO v/Ingar Tukun, Pb. 5467 Majorstua, 0305 Oslo.

◀ **NEKF (30.05.1997)**